

TURVATAIDOILLA KOHTI SUKUPUOLTEN
TASA-ARVOA

Jussi Aaltonen

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan juhlaseminaari,
Säätytalo, 14.11.2012

Lähtökohdat

- Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelman toimenpidekirjaus
 - turvataitomateriaalin kehittäminen
 - vastuutahot
 - tuottaminen STM (THL)
 - levittäminen OPH
- WHO seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa

Lähtökohdat

- Materiaalin tarve erityisesti nuorille
- Työn painopiste yläkoulu + toinen aste
- Puutteita esim. sukupuoli-identiteettien ja seksuaalisen suuntautumisen monimuotoisuuden käsittelyssä
- Aiemmin tuotetun materiaalin kokoaminen ja täydentäminen
- Käyttöasteen nosto

Turvataitokasvatuksella

- Tuetaan laaja-alaisesti nuoren kehitystä ja kasvua
- Vahvistetaan nuoren keinoja puolustaa itseään väkivaltaa ja seksuaalista kaltoinkohtelua vastaan
- Vahvistetaan nuoren omia voimavaroja
- Lisätään tietoa seksuaalioikeuksista
- Tuetaan tunnetaitojen kehittymistä
- Keskeiset osa-alueet
 - Sukupuolinen häirintä
 - Seurusteluväkivalta
 - Seksuaalinen väkivalta

Sisällys

Johdatus turvataitoihin

Ihmisoikeudet

Tunnetaidot

Seurustelu

Seurusteluväkivalta

Sukupuolinen häirintä

Seksuaalisuus

Seksuaalinen väkivalta

Lainsäädäntöä

Harjoitusmateriaalia

Aggression portaat (Opetushallitus), Mun rajat (Amnesty), Elämä ilman pelkoa (Stakes), Fredi (Setlementtinuorten liitto), Friidu (YK-liitto), För mer rättvisa (Folkhälsan), Harjoitus tekee mestarin (Tyttyjen talo), IhmiSeksi (Kätilöliitto), Selkenevää!-hanke, Tunne-etsivä & Voimaneidot (Kalliolan Setlementti), Terve minä (MLL), Turvataitoja lapsille (Stakes), Eikö se kuulu kenellekään (Väestöliitto)

Videovinkkejä: Ensi- ja turvakotien liitto/Viola, Exit-hanke, Metropolia, MLL, Pelastakaa Lapset, Selkenevää!-hanke

Kohti lapsen oikeuksien toteutumista

- Kaikkia alle 18-vuotiaat lapsia
- Oikeus tietoon, suojeluun ja turvaan
- Ei pelottelua
- Välitä ja välitä tietoa
 - Nuoret kokevat, että heidän asioistaan ei olla kiinnostuneita
- Puuttumattomuus on myös kannanotto
- Suojeletko itseäsi vai lasta?

Tavoitteena

- Tunnistaminen, puuttuminen, apu
- Myyttien purku ja asenteet käsittelyyn
- Omien rajojen puolustaminen
- Toisten rajojen kunnioittaminen
- Monimuotoisuus näkyväksi
 - Oikeus tulla nähdyksi, kuulluksi ja hyväksytyksi omana itsenään
- Normin purku

Normia purkamassa

- Sukupuolisensitiivisyys
- Nuorten monimuotoisuus
- Nuoren kohtaaminen ja hyväksyminen omana itsenään
 - Pääsy itseä arvostaviin yhteisöihin suojaava tekijä
 - Kokemus minän arvokkuudesta keskeistä itsensä suojaamiselle ja puolustamiselle

Minä kasvattajana

- omien arvojen ja asenteiden kohtaaminen
- oma suhde kiusaamiseen, häirintään, väkivaltaan
- mitkä ovat minun kipupisteeni
- opettajan hyvä itsetuntemus luo turvallisuutta

Asenteissa päivitettävää

”Mikä suomalaisia naurattaa? Rivoja vitsejä kertovat enimmäkseen miehet, eikä niitä yleensä kerrota naisseurassa. Jos esimerkiksi työpaikalla naiset joutuvat kuuntelemaan heitä halventavia rivoja vitsejä, sitä voidaan pitää seksuaalisena häirintänä.

Rivot vitsit kuuluvat miesten ja poikaporukoiden kulttuuriin. Rivoissa vitseissä nainen on yleensä hölmön objektin asemassa, kuten suosituissa blondivitseissä. Yhteinen vitsinkerronta lujittaa miesten ryhmätunnetta ja helpottaa elämistä äitien, sisarten, naisopettajien, tyttöystävien ja vaimojen maailmassa.”

Esimerkki 9. Ik. äidinkielenkirjan tekstistä, (Tainio & Teräs 2010)

Omat rajat, toisen rajat

- Rajat näkyviksi: hahmottaminen, vahvistaminen
 - itsemääräämisoikeuden ehdottomuus
- oma tahto, oma ääni, sen ilmaiseminen
- Toisen rajojen kunnioittaminen
- myös käsittelyssä
 - aikuinen
 - nuori
- turvallisuus kaiken oppimisen keskiössä

Lopuksi

- Sukupuolinen häirintä, seurusteluväkivalta ja seksuaalinen väkivalta; yhteistä
 - Uhrin syyllistäminen
 - Tekojen näkymättömyys ja nimeäminen joksikin muuksi
 - Ympäristön reagointi, puuttuminen ja tuki uhrille keskeistä
 - Rakenteellisuus, kytkös valtasuhteisiin
- Mahdollisuus muutokseen
 - Opittuja, sosiaalisia ja kulttuurisia käyttäytymismalleja